View metadata, citation and similar papers at core.ac.uk
brought to you by CORE
provided by Electronic Archive of the Ukrainian Medical Stomatological Academy

УДК 1378. 147

Скрипник І.М., Потяженко М.М., Соколюк Н.Л., Люлька Н.О., Гаєвський С.О., Гопко О.Ф.

МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ

Вищий державний навчальний заклад України "Українська медична стоматологічна академія", м. Полтава

При розробці системи дистанційного навчання необхідно враховувати доступність каналів зв'язку, їх пропускну здатність, вартість обладнання та трафіку, кількість викладачів та слухачів, тривалість очних сесій. Необхідно забезпечити етапність навчання, інтерактивність, контроль знань, методичне та інформаційне забезпечення в електронному вигляді.

МЕТОДЫ ОРГАНИЗАЦИИ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ В ПОСЛЕДИПЛОМНОМ ОБРАЗОВАНИИ

При разработке систем дистанционного обучения необходимо учитывать доступность каналов связи, их пропускную способность, стоимость оборудования и трафика, количество преподавателей и студентов, длительность очных сессий. Необходимо обеспечить этапность образования, интерактивность, контроль знаний, методическое и информационное обеспечение в электронном виде.

METHODS OF ORGANIZATION OF THE DISTANCE EDUCATION DURING POSTGRADUATE EDUCATION

During the development of the distance education system necessary to value accessibility a channel relationship, their reception capacity, cost of the equipment and traffic, amount of the teachers and student, duration of internal teaching. Necessary to provide stage of education, interactiveness, test the knowledges, methodical and dataware in electronic type.

Ключові слова: дистанційне навчання, післядипломна освіта.
Ключевые слова: дистанционное обучение, последипломное образование.
Key words: distance education, postgraduate education.

Стрімкий розвиток сучасного інформаційного простору на фоні необхідності економного використання державних ресурсів спонукає до розвитку нових форм навчання з широким використанням комп'ютерів та засобів зв'язку. Знання за фахом, отримані у вузі, швидко застарівають та потребують постійного поновлення. Тому безперервна освіта, особливо освіта лікаря, є запорукою успішної професійної діяльності. Одним із шляхів вирішення проблеми безперервної освіти протягом усього життя є поступове впровадження методів дистанційного навчання в існуючу систему медичної післядипломної освіти.

Дистанційне навчання – це навчання на відстані, яке здійснюється за допомогою сучасних комп'ютерних та телекомунікаційних технологій у реальному часі або асинхронно, а взаємодія учня та викладача здійснюється за допомогою засобів сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій.

Оскільки основою навчального процесу у випадку дистанційного навчання є самостійна робота, то ця форма навчання є особливо важливою при здобутті людиною другої освіти та при підвищенні кваліфікації.

Ефективність навчальних технологій в рамках програми дистанційного навчання значною мірою залежить від методів реалізації навчальних технологій з раціональним використанням сучасних засобів зв'язку. Різноманітність телекомунікацій та їх стрімкий розвиток в теперішній час вимагають від методиста чіткого розуміння поставленого навчального завдання та відповідного вибору технічних засобів його реалізації. Основними чинниками, які потрібно враховувати при проектуванні системи дистанційного навчання, є технічна доступність телекомунікацій, економічна доцільність їх використання, необхідна пропускна здатність каналів зв'язку та їх інтерактивність.

Технічна доступність телекомунікацій визначає можливість їх використання в місці розташування слухачів. На сьогодні найбільш доступними є стільниковий телефонний зв'язок стандартів GSM та CDMA (близько 90 % території країни), який може забезпечити як інтерактивне спілкування викладача із слухачем, так і створення телефонних конференцій, передачу невеликих об'ємів електронної інформації (текстового та мультимедійного контенту) та доступ до мережі Інтернет. Бездротовий швидкісний 3G зв'язок достатній для створення телеконференцій та швидкісного доступу до Інтернету, але доступний лише в межах великих міст. Дротовий зв'язок (АДСЛ, оптиковолоконні лінії) може бути ще більш швидкісний, але обмежено доступний лише у точках локалізації кінцевого споживача. Супутниковий зв'язок доступний будь-де, забезпечує середню швидкість передачі даних при значно вищій вартості як одиниці інформації, так і необхідних апаратних засобів.

Ускладненість спілкування і, відповідно, зворотного зв'язку викладача і студента в системі дистанційного навчання спричиняє особливу важливість раціонального вибору способу комунікації між учасниками навчального процесу.

Однією з основних проблем у забезпеченні дистанційного навчання є організація зворотного зв'язку, визначення проміжних результатів навчальної діяльності для подальшого коректування навчального процесу з метою досягнення оптимального результату. Зворотний зв'язок при організації дистанційного навчання може здійснюватись декількома шляхами. Відповідно до характеру та виду зворотного зв'язку, можна виділити декілька типів його організації. Зворотний зв'язок одностороннього типу виникає тоді, коли викладач фіксує навчальну діяльність студента. При традиційній організації навчального процесу реалізація цього зворотного зв'язку була можлива як результат контролю отриманих знань. При організації дистанційного навчання до цього способу зворотного зв'язку додається фіксація навчальної діяльності, наприклад, перегляд розділів, з якими ознайомився студент. Іншим способом здійснення зворотного зв'язку у системі дистанційного навчання є методи синхронної та асинхронної взаємодії викладача та студента і студентів між собою.

Особлива увага зворотному зв'язку повинна приділятись саме в системі дистанційного навчання через неможливість особистого спілкування викладача і студента. Можливість постійного консультування з викладачем є невід'ємною частиною системи дистанційного навчання. Саме цей елемент, тобто комунікація, результатом якої є зворотний зв'язок, на основі якого здійснюється коректування навчального процесу, вирізняє правильно організовану систему дистанційного навчання. Максимально забезпечені зворотним зв'язком інтерактивні в межах реального часу системи дистанційного навчання: з використанням месенжерів (наприклад ICQ), телефонного зв'язку, інтернет-відеозв'язку (наприклад Skype). Проблемою інтерактивної реалізації є необхідність забезпечення навчального процесу викладачами та апаратними засобами зв'язку відповідно до кількості слухачів або ж дотримання жорсткого графіку почергової роботи, що створює додаткові проблеми для слухачів.

Важливою особливістю навчального процесу в галузі медичної освіти є тісне поєднання теоретичної та практичної підготовки фахівців. Специфіка професійної діяльності лікаря вимагає надання значної уваги саме відпрацюванню практичних навичок роботи з хворим. На жаль, сучасні можливості дистанційної освіти обмежені в плані безпосереднього опанування практичними навичками, що накладає свій відбиток на реалізацію дистанційних технологій навчання в медичній післядипломній освіті. Тому доцільність цієї форми підвищення кваліфікації спеціаліста має місце тільки у тісному поєднанні з "класичним" очним стажуванням "біля ліжка хворого". Це ні в якому разі не зменшує ролі дистанційних форм і не визначає їх як допоміжні, адже без належної теоретичної підготовки зникає будь-який сенс в практичних заняттях, в безпосередньому спілкуванні з викладачем та пацієнтами.

Тому велике значення має саме етапність навчання: максимальне використання дистанційних форм на першому етапі (теоретична підготовка) та практична робота безпосередньо з пацієнтом на наступному. Шляхи забезпечення ефективності засвоєння матеріалу слухачами дистанційних навчальних курсів залежать в першу чергу від аудиторії учасників навчального процесу, їх базової підготовки та специфіки предмета, що викладається.

Керуючись вищенаведеними принципами та підходами до створення системи дистанційного навчання, ми спробували впровадити нові ефективні технології в післядипломну підготовку лікарів-терапевтів. Базовою кафедрою, що забезпечує проходження інтернатури з фаху "терапія", є кафедра післядипломної освіти лікарів-терапевтів, розташована на базі Полтавської обласної клінічної лікарні ім. Скліфосовського, та її філіали: в м. Кременчук на базі 1-ї міської лікарні та в м. Миргород на базі санаторно-курортного комплексу "Полтава".

На базі кафедри функціонує комп'ютерний клас факультету післядипломної освіти УМСА, забезпечений швидкісним доступом до мережі Інтернет. Використання комп'ютерних технологій дозволяє забезпечити постійну методичну підтримку філіалів кафедри та можливість спілкування слухачів з викладачами. З цією метою використовуються електронна пошта та сервіси ICQ та Skype. Останній дає можливість безпосереднього спілкування слухачів з викладачем в режимі реального часу, що забезпечує інтерактивність та зворотний зв'язок згідно з базовими принципами організації дистанційного навчання.

Таким чином, розробка ефективної системи дистанційного навчання повинна проводитися з урахуванням технічної та економічної доступності каналів зв'язку та необхідних апаратних засобів, їх пропускної здатності, специфіки вирішуваних навчально-педагогічних завдань, кількості викладачів та слухачів, можливості та тривалості очних сесій протягом курсу навчання. Необхідно забезпечити етапність навчання, інтерактивність спілкування, поточний та заключний контроль якості підготовки слухачів. Невід'ємною складовою частиною системи дистанційного навчання повинен бути пакет методичного та інформаційного забезпечення у електронному вигляді (мультимедійний контент), придатному для передачі за допомогою використаних засобів зв'язку.

Література

1. Ковальчук Л.Я., Марценюк А.В., Семенець А.В. Концептуальні підходи до інтегрованого середовища оцінки знань у медичній освіті // Клин. информат. и телемед. – 2008. – Т. 4, Вып. 5. – С. 71-76.

2. Кухаренко В.Н., Молодых А.С. Методические аспекты организации синхронного общения в дистанционном обучении // Матеріали III Всеукраїнської конференції молодих науковців "Інформаційні технології в науці, освіті і техніці" (ІТОНТ-2002) 17-19 квітня 2002 р., м. Черкаси, Україна. – 298 с.

3. Минцер О.П. Трансфер знаний при дистанционных формах обучения // Матеріали науково-практичної конференції "Актуальні питання дистанційної освіти та телемедицини". – Запоріжжя, 2008.

УДК 378.147:616.31

Скрипник І.М., Скрипников П.М., Павленко Л.Г., Хміль Т.А.

ЗНАЧЕННЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЛІКАРЯ-СТОМАТОЛОГА

ВДНЗУ "Українська медична стоматологічна академія", Полтава

Значення післядипломної освіти у формуванні професійної майстерності лікаря-стоматолога

У статті висвітлюються проблеми післядипломної освіти лікарів-стоматологів в Україні. Представлені нові форми, методи. На кафедрі післядипломної освіти лікарів-стоматологів розроблені та впроваджені нові цикли тематичного удосконалення "Профілактика стоматологічних захворювань", "Сучасні пломбувальні матеріали", "Проблеми ВІЛ/СНІДу, парентеральних гепатитів та інших сучасних інфекцій в стоматології". Основна мета – сформувати у лікарів відповідні сучасні принципи клінічного мислення. Також висвітлені основні завдання, над якими працює кафедра післядипломної освіти лікарів-стоматологів у напрямку адаптації навчального процесу до Європейського освітнього та наукового простору.

Ключові слова: післядипломна освіта, стоматологія, завдання, нові форми.